

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยแรงงานมนุษย์เป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกับเครื่องจักร อุปกรณ์ แต่มนุษย์ก็มีข้อจำกัดทั้งทางด้านสรีระร่างกายและจิตใจ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการสภาพการทำงานร่วมกับเครื่องจักร อุปกรณ์ให้มีความเหมาะสมกับร่างกายของมนุษย์ให้มากที่สุด รวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการยศาสตร์แก่ผู้ปฏิบัติงาน การได้รับความร่วมมือจากส่วนงานทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงหัวหน้างานที่ต้องคอยกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

การพัฒนาหลักสูตรการยศาสตร์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่หัวหน้างาน จึงเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการปรับปรุงวิธีการทำงานให้ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้ในการบริหารงานในยุคปัจจุบัน (โชคชัย จันทธีวตรกุล การเพิ่มผลผลิตโดยการประยุกต์ใช้หลักการยศาสตร์ 20 พฤศจิกายน 2552) และช่วยลดอัตราการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน รวมถึงลดอัตราการหยุดงานของผู้ปฏิบัติงาน

ในอุตสาหกรรมการผลิตแปรรูปเนื้อไก่ (Poultry processing plant) เป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารโดยใช้สัตว์ปีกผ่านกระบวนการชำแหละและแปรรูปเนื้อไก่เป็นผลิตภัณฑ์อาหาร โดยขั้นตอนการผลิตหลายกระบวนการ ส่วนใหญ่ต้องอาศัยใช้แรงงานมนุษย์เป็นปัจจัยหลักในการทำงาน และผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะทำงานด้วยท่าทางการทำงานซ้ำซากแบบเดิมต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน รวมถึงการยืนทำงานตลอดทั้งวันนั้นเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดอาการปวดหลังและขาของผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานยังมีการยกและเคลื่อนย้ายสิ่งของด้วยแรงกายอย่างไม่ถูกวิธี ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มการเกิดสูงตามเอกสารรายงานสถานการณ์การดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 ของสำนักความปลอดภัยแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

โรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดแห่งหนึ่งในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร เป็นสถานประกอบกิจการที่ส่วนใหญ่มีการใช้แรงงานมนุษย์ และระหว่างปี พ.ศ. 2554-2555 พบว่า สภาพปัญหาด้าน

การยศาสตร์ของโรงงานมีอุบัติการณ์สูงขึ้นผู้บริการส่วนใหญ่มีแนวโน้มการเกิดโรคของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการสอบถามผู้ปฏิบัติงานพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการยืนทำงานเป็นระยะเวลานาน การยกและเคลื่อนย้ายสิ่งของด้วยแรงกายอย่างไม่ถูกวิธี และการทำงานด้วยท่าทางที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการยศาสตร์สำหรับหัวหน้างาน : กรณีศึกษาโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดแห่งหนึ่งในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้หัวหน้างานเข้ารับการอบรมและนำความรู้หลังการอบรมไปปรับปรุงพัฒนาวิธีการทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษากลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่างๆ ที่อยู่ในกระบวนการผลิต ร่วมกับคณะกรรมการด้านการยศาสตร์ของโรงงาน เพื่อนำเสนอ แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการยศาสตร์แก่ผู้บริหารโรงงาน เพื่อช่วยลดแนวโน้มการเกิดโรคของระบบกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงาน และลดค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของบริษัท การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงาน และสุดท้ายสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

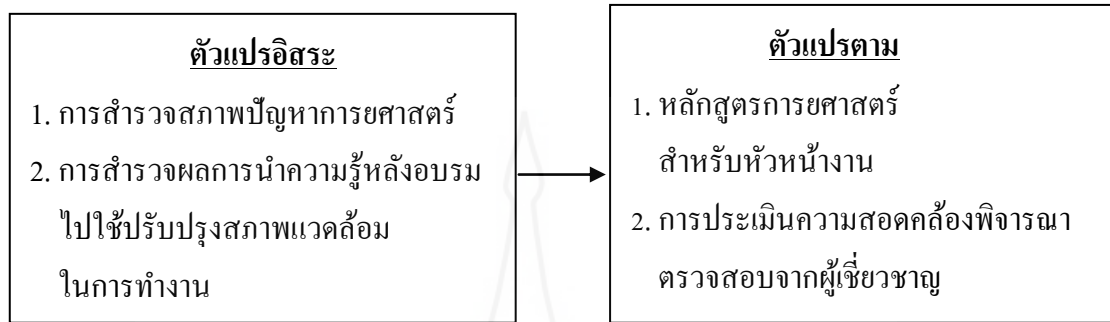
2.1 เพื่อสำรวจสภาพปัญหาการยศาสตร์ของพนักงานในโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดแห่งหนึ่งในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรการยศาสตร์สำหรับหัวหน้างานของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดแห่งหนึ่งในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

2.3 เพื่อใช้เป็นหลักสูตรในการอบรมการยศาสตร์สำหรับหัวหน้างาน

2.4 เพื่อติดตามผลการนำความรู้หลังอบรมไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านการยศาสตร์ของพนักงานโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดแห่งหนึ่งในเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 หลักสูตรการยศาสตร์ที่พัฒนา มีผลทำให้หัวหน้างานมีความรู้การยศาสตร์หลังฝึกอบรมเพิ่มขึ้น

4.2 ระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้น มีผลต่อการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน

4.3 ระดับความรู้ที่เพิ่มขึ้น มีผลให้สภาพแวดล้อมการทำงานของพนักงานดีขึ้น

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนพนักงานระดับหัวหน้างาน โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ – เป็ดบางนา จำนวนทั้งสิ้น 30 คน โดยผู้บริหารและคณะกรรมการด้านการยศาสตร์ของโรงงานจะคัดเลือกจากหัวหน้างานแต่ละหน่วยงานทั้งหมด 100 คน

5.2 การพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานในพื้นที่รับผิดชอบของผู้ที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมอบรม ซึ่งได้จากการฝึกอบรมเนื้อหาหลักสูตรการยศาสตร์ให้กับพนักงานระดับหัวหน้างานโดยใช้สื่อการสอน เครื่องมือการสำรวจปัญหา และการประเมินปัญหาด้านการยศาสตร์ในพื้นที่

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การแปรรูป หมายถึง การเปลี่ยนรูปให้มีลักษณะต่างกับลักษณะเดิม

6.2 การเรียนผสมผสาน หมายถึง การฝึกอบรมพัฒนาแนวทางแก้ปัญหา และนำไปลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาจริง โดยลักษณะเฉพาะของโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดบางนา และมีการติดตามผลการฝึกอบรม

7. สถานที่ในการดำเนินการวิจัย

โรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดแห่งหนึ่งในเขตบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

8. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 – 30 มีนาคม พ.ศ.2556

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 ได้ทราบสภาพปัญหาการยศาสตร์ของพนักงานในโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดบางนา เพื่อพัฒนาหลักสูตรการยศาสตร์สำหรับหัวหน้างานที่สอดคล้องกับสภาพของหน่วยงานโรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดบางนา

9.2 ได้หลักสูตรมาตรฐานในการอบรมการยศาสตร์สำหรับหัวหน้างาน

9.3 โรงงานแปรรูปเนื้อไก่-เป็ดบางนา มีการปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นและลดปัญหาการยศาสตร์